Массе а мехкий пролетареш, вlашагlкхета!

Сердало

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-Гlалгlай обкома,

Нохч-Гlалгlай АССР Лакхехьарча Советен Министрий Советен орган

(«СВЕТ») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Газета арадувл 1923 шера денз ● ШОАТТА, 13 октябрь, 1973 шу. ● № 123 (5384). Мах 2 кеп.

ТIЕХЬА МА ДАХА ЗЯБА ЛЬТТА АХАРА БАЛХАШ

Гуйрийнарча балхий йоккхача комплекса юкъе къаьстта бокха лоарлхlаш болаш да алат дlадерен зяба льтта ахарен балхаш. Хlа-на аьчча, уж хlаннаьлн дlкен чакхдарах тийна да пятилетка дин-лагlча шера чуэцаргlойча юртбохазма культурай хьувкъам. Цулуьх партийни, советскин, юртбохазмен органаша тlехьоажам лоаттабе беза уж балхаш хlаннаьлн чакхдахара.

Бlаьстан культурашта кlала 167 эзар гектар льтта да вай республике. Из хlаннаьлы аьха кlийдаро торо хуэийт цунца эпlача бозрамах тlодьал сошае, оьсара фу хоалдае. юртбохазма культурашта лазар пи хlетийтара. Ишта хlаннаьлы аьха кlийдаьлы льтта дlабийна хlаманш а цхьатарра хьатlайдал, унахцlена хул. Къаьстта дlка пайда боал зябь ахарах йоккъа латтача райбонашка. Хlанза дlсача льтта йоьчуз 1,5—2-зза дукхагlта тlоьлзал йоллаш хул гуйрийна аьха льеттан. Хlьаьта из йиззи гарантн и бlаьстан культурашта — хьажжlа, кондтол, гемар, сеекла, бакьалдарш, ишта кхьйоьла культурашца дика хьувкъара.

Хьалха дlанхача шерашкарча балха практико хьалъехьад гурахь яьхача льтта дlабийнача культурай хьувкъам ца оахаш дисача льтта дlабийнача 2—3 центнер лаххгlа хуэилга. Зябь ахарах дика пайда боалнаргабуза да дезаш массанахьа дика хьетадеш да.

Цхьабакъда тlаьта а республике дукхъача райбонашка соаьх хин-начунца нийсйича дукхха тlехьалуьс зябь ахара балхаш. Нагахь саьнна соаьх 9 октябрь хьатlахлоачаш бlаьстан культурашца дlаноача льеттах ах аьха дьанна хиннадаре ухх шера из ха хьатlахлъаьчаьча 38 процент мара аьха дацар из. Вешта аьчча, соаьх цу хана ахъчуьл 20 эзар гектар кlезигlга. Къаьстта осале лел зяба льтта ахара балхаш Шелковской, Ножай-Юртовск, Сунженски, Наврановски районашка. Цхьадолча боахамий кулгалхоша зяба дьатта ахара балхаш дечь тоьаш тlехьадисара бакьонаш механизаторан гурахь алат дlадуви мукъе ца хилара, каст-каста специалисташа, кулгалхоша, партийни советскин органаша йоагlа терко яц из боккхача лоарлхlаме йола юртбохазма кампанн- ханнаьлча чакхъяккхара. Хlара ехьан латташ денача сальатах бизза пайда эцаш, льатта ахара балха оасарле денгара-денга лаккъен, трактораша дийнаьх а бус а болх бергболаш тlулаьх бlаьстlехьадаккха деза. Хlанза аьл-ча ух бетта тоьхдисача шин кlира гидромеоантоно беча хоамах йоьчан отта тарлу.

Уж балхаш деча шерра кокъеъьха еза механизаторашн кхьбола балхаьйн моральнон ачхан совгlатаашен хьестабара формаш, тех-ника запчастеш ца хилараз, е кхьдолча бахьанес латтарг6оала хьа-лаш бlаьстlехьаьха деза.

Механизаторааша къаьстта йоакхо е езаш хlама да льатта ахара балхаш агротехнически докъоноаша дlамадехха дика дар, кхоачам болаш минеральнин органическим удобреен ехкар оахам цхьатарра кlоьргал болаш дар. Хlара боахамо йоаннца хана зябь аьха яь-кхара график оттаййта еза. Зябь хьанкъара аьха яькхара керттерча хьалех цаl да районашта, боахамашта, бригадашта, зеноншта юкъе лертlа бlаьстlехьаьха социалистически яхь' Юхьханнара партийни организацеи, КПСС райкомаш, горкомаш, боахамий кулгалхой уж балхаш дикагlа, агротехнически хаиашка чакхдахара оарцагlа-бовла декхарийла да.

Кхаикара балхаш долладеча денз, хадданза яхашка хул РСФСР социалистически къьъьхьа-гама отличника Асхабов Нухьий кlетучка.

Гурахь дийна алатан чуэцаш-дика новкъостаг лоаттадир цо комбайнераша. Хlанз эзаршlаш

Т. АРЧАКОВА сурт.

ХУРГБОЛЧА ХЬУВКЪАМА ЙОАКХО Е

Юртбохазма культурашца чуэцаш-па цхьана тlатеrlа 1974 шера чу-эцаргболча хьувкъама лард йол-лаш бе республика механизатора-рам. Тlадоагlача шера бlаьсти юкрlболча культурашца лаьрхlа 167 эзар гектар льтта зяба аха дезаш да республике.

Къаьстта дика вlашгlехьбьяькха чакхбоаьх зябь льатта ахара болх Надтеречни, Шалински, Советски районашка. Планагlа аха дезачох 50 процент льатта аьхад цу район-онашкарча механизаторааша.

Геттара во лел зяьба льатта ахара балхаш Грозненски, Назра-новски, Ножай-Юртовски, Сунжен-ски, Шелковской районий боахма-машка. Масала, Шелковской рай-оне ух шера планагlа зяба аха дезача 5100 гектар льеттах 814 гектар мара аьхадаш е 14 процент. Кхоалагlча дакъал кlезигlга льеттъ аьхад суженаша, хlьта грозненаша — 33 процент мара кхоачамъяьш бlаьсти юкъа культурашта льатта ахара план. Цун-да цхьан-цу ерригача районашка зяба льатта ахара темпаш цlадахара кlирах геттара лоха яр.

8 октябрь тlаьхьоачаш зяба льатта ахара йола СВОДКА

(План проценташа)

Ачхой - Мартановски	39
Веденски	41
Грозненски	33
Гудермесски	44,
Малгобекски	42
Надтеречни	51
Наврановски	20
Наурски	48
Ножай-Юртовски	29
Советски	88
Сунженски	31
Урус-Мартановски	36
Шалински	57
Шелковской	16
г. Грозный	38
Республика	38
Цlадахара шера	
9 октябрь тlаьхьоачаш	50

А. А. ГРОМЫКОС IАРБИЙ МЕХКИЙ ПОСОЛАШ ТIАЭЦАР

11 октябре КПСС ЦК Политбю-ро члена, СССР кхыча механш-царча тулакхий министра А. А. Громыкос Египта Iарбий Республ-ляка посол Я. А. Калер, Сирийск Iарбий Республика посол Дж. Шай, Ираккн Республика посол С. М. Амаш, Алжирски Халкъа Демократически Республика по-сол Р. Малеf, Иордане посол К. Хаммуд тlаийнар пар дехар дарах.

Москве аккредитованни болча Iарбий паччахьалкхений берриг-на посолий цlеранга цар цу паччахьалкхений цlеранга дог тlара берзал пхьар Советски Союза им-перналистически израильски агресе-сина дукхала кхоьсам лоаттабечен шолг парглетан фортэмкуьзлен лорачеч Iарбий мехкашта цо нас-се оагlорахьара, мах баь эаргвоал-цаш докхоа новкъостаг дарахн уж хьаллаларан.

А. А. Громыкос советски куэ-галхой цlеранга кхы тlа а бакъ-бир цlаккха а юха цв йоалаш Iарбий паччахьалкхенашта дудьл-ларча израильски агрессех хьа-хиннарап цlадахара тlекха дат-ча Советски Союзо лелабу прин-ципальни шкъ. Цунца дувзаднин-па по къаьстта белгалдаьлхьяхар Гаргарча Малхбоалене тlоаргlен пийсло йолеш машар Iалацбарн цу райбонера оригача паччахьал-кхенашта цlеранга дог тlара берзал пхьар Советски Союза им-перналистически израильскин агресе-сина дукхалоа кхоьсам лоаттабечен шолг парглетан фортэмкуьзлен лорачеч Iарбий мехкашта цо нас-се оагlорахьара, мах баь эаргвоал-цаш докхоа новкъостаг дарахн уж хьаллаларан.

А. А. Громыкос советски куэ-галхой цlеранга кхы тlа а бакъ-

СССР кхыча мехкашгарча гуйлакхий министра бакъдир из принципальни политика дlахо а чакхъяха лаьрхlа Советски Союз хилар.

(ТАСС).

ДЕРРИГДУНЕН МАШАРА СОВЕТА ПРЕЗИДЕНТСКИ СОВЕТА ЗАСЕДАНИ

10 октябре Москве хьаййалар Гаргарча Малхбоалене хьал дув цара детавь Дерригдуне Машара Совета чрезычайни заседани. Засе-дание балха юкъе дакъа двацар Европа, Азе, Америка, Африка дукхахча мехкий машара тlехьар-ча боккхийча деятелаша, дукхха-ча советски общественни деятела-ша, Египта, Сире, Алжира, Ирака, Ливана посолашен посольствах дипломатически болхлоаьш.

Заседани хьаййалача ВСМ Ге-ральний секретара Роменш Чандра бехке йир Iарбий мехкашта ду-хьалара израильски агресеа. Цо дерригча дунен общественности та кхайкаран дир Iарбий халкъий-ийнйсон къовсам хьаллаларга из тlахьехаш.

(ТАСС).

Гаргарча Малхбоаленера тIом

ДАМАСК, 11 октябрь. (ТАСС). Сийсарен тахан делкъеллен лира тIом льаттар сирийско - израильски фронте.

Сатоссаш сирийски бIу тlабдаьча участкашца резер-вани кхъьяха йолаелар израильски командовани. Цхьабакъда израи-льски бIун аьттув бьаннабан си-рийски бIона духьаленен кlирдаь детгаза герман тlаийбlелларг.

Сирийски тlема командование сводкаш тlа йоах, Израиле шиг авиаце тIом чIоагlа а баь, сирий-ски бIун чIоагlденаьлта четтел. Сире территорехь юкъе ягlача граждански объекташа а бом-бардеш четтт. Израильски авиацина духьала тIом болабоьча льаттан тlаьрча сирийски ПВО средствашен истребительаша - перехватчикашен наьха саьнна денаш дьы монстагlчоь.

Сийсара дукхахча израильски тlема кемашен хатерашен дов чудьыл Сирийски форда йисте гlолла яларча Сире массеех граждански объектана. Пюккий топаш чуйийтар Латакиена, Бурдж-Ислама, Банияса. Дохл а дьы, хида дахийтар гречески торгови кема. Цига болабеннача тlеч тlа форда бистера сирийски артиллере - ги буьх дахийтар 8 израильски кема.

Маьршача объекташа израильски авиаце бомбаш четтар чIоагlа тlа харцаьха лоарлхlаш болл заявлени кспатела израильхьай Сире прогрессивни Къамаш фронта Центральни кулгало. Шиг цу зу-лamеча тlулахкашца, йоах заявле-не тlа, фронте шийна карагlа па-дьлнар кхочачаше тlерг израильски военшинн.

КАИР, 11 октябрь. (ТАСС). Дlахо лира тIом льаттар. Синайски ахгlайрен тlа. Египетски эс-кара доаьхьша, моастагlа малх-боален оагlорахьа тlелъашка кхоссар цун бIунен техниканен доккхий кеназ а дели. Египетски тlема командование бечу соагlга. тIом дlахо бен ба.

Каирски кспайоззоно хlам бу Синайски ахгlайрен тlа израиль-ски эскара хиннач зенах, 6 ок-тябре дечу йохаьь дlаьлъяьлй 107 самолет, 230 танк, 11 тlема кема.

ПАРИЖ, 11 октябрь. (ТАСС). Франс Пресс агентства хоам бабо, египетски командование Синайски йъсаиненрча Суэцкн канала йисте ахи диявза тlема юкъеъьяькха хи-дарах, цу дьакъе бронетанкон яраш а йолаш. Бlуна мел эша яхоччам тlалоатгабу Суэцки ка-нала тlагlболл тохкача тlекъа тlа гIолла. Белгалдоакхл, уж комму-никацеш теда гlерташ израильски заняше лийрхlаеоч хlама чиланзар яздеш.

ЛОНДОН, 11 октябрь. (ТАСС)-Израиль кулгалхоша массанена хьалхашка эъь цо теташ суччах-мел къаьйкадеу Гаргарча Малх-боалене цlий агрессивни политика дlахо чакхъяьха безам болаш шоашца хилар. Телевидене гlолла ше къамаьл деш премьер-министра Меира дlайийар «монстагlоча нна ма кхочача чIоагlа хlама то-хилгеи тIом сенабаь хиннача доа-зонеча дехьа дlосссалца из эккха-ведлеъь, уг тайпана, Израиле аг-рессивни гlозарап мехкаи дlалуьр да лаьрхlа хилар хьа е кхаййа-деш.

Уждазарэ хьаучача хоамеrlа, Израиле, кlирлаь чакхдоаьхий гlу-лакхан да вах дlахо эскаре ба-харан тlема иш алсамбацкарам Эскара керда доакхоьш да вlаш-шагlехьаш, эскаре гIрыкийлаб отставке баха хинна анаралаши эскарашен — 1967 шера Iарбий мехкашта дудьлда израильски агрессеча юкъе дакъа лаъ'ер цараш.

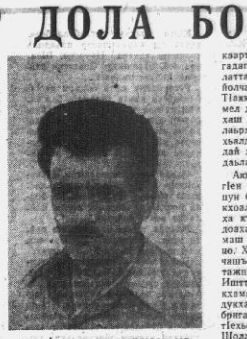

заме, Iимерза, тоша хиларал совгlа хlаранегара доаттаР хьалех цо, нагахь бригадера коллегта саг вахна а гlалат вовле цунна бе боагlа бехк бу. Цун бригаде дика-гlеи, йоккхагlа опыт йоаннп вола цхьа-ший гlиллонно балха болча хана корта болабу малар мела баьлар, е балха хьабоагlача хана мекна хьабоагlар. Из эшта бригадера. Гlишлопъеча чIоагlа керанан гlулаьх дар цар карлалъар, маларна дувзаднна хатар хила а тарлора. Цудухь цу пиннеца а царна хьехар деш къачыел дар, пар лаьйх болу пиъь хорш-лъа болча дlакхетабе гlертар бригадир. Цхьабаьхьа, цох хlама хиланзар, дlахо а корта болабу маларан мела баьлар уж. Тlакх-кхи массеехьа из дош дийнар бригада гlишлохкой собране, про-изводственни совешане. Хорш пиъь лъяьча Гlишлохкой мокъа дикагlа лоарлхlаш кинчаьнга новкъостагца а тlехьа дийнар царна цlенхаитта бехк белга. Лоашlа аьлча бригадерча массане а дlахайтар царна шоай коллективе моттиг йоаннлра. Цул тlехьагlа бригадина дош делзар дар шоашкара цу тайпара доля гlалат кхы цу лалийта. Денна дош кхочачаш а дир. Хlанз бри-гаде ertapa дика болча гlишлохой лоархlаш бе уж. Бригадира а иштта бригадерча бергригача гlиш-лонхоштга а барклал йоах цар шоашц бакъъьхарча наькъа тlа ба-харах.

Шийна тlаллала молларlа гlу-лакх Шенех диззан кхоачашденн хиларах тарра массанена дика вовзаш на Iаблул-Хьакин. Iалъ-мате сиха хьалдаь данкха деза 70 кварт1ра йола цlа делар цун бри-гадагга. Бригада звеноште керте латтачарца, иштта йоккха опыт йолча болхлоашца дагавьлар из. Тlакъкха пар доц делар цига ле-мел деза гlишлой-монтажни бал-хаш хlаьлъ хьалха чакх а доахаш, лаьрхlачул дуккха хьалха цlа, хьалдаь данкха. Уж шолг деша-дай лиъар. Вlаь дийнаьх йистед-дьлар цlа.

Аккордно-премиальни система-гlен хозрасчетагlен къьъьхьага цун бригадас йисйича тlа пятилетка кхоллагlча, хоалдамбена шера доаха къьъьхьама толламаш дог гlлоз-доахаш да. Хlара сменагlа нор-маш 150—160 процент кхочачашло. Хlанзахьлаа дика тlехьхоа-чашъьяьй бригадас гlишлой-монтажни балхаш дара шера займн. Иштта пар производственни хьо-кламаш дика хилара балхаьлаш а духха да. Iаблул-Хьакима цlй бригада къьъьхьам хlетамца вlаш-тlехьбаькхар керттермрарех цаl да. Шолларlа доала баьлан ца цхьа ге-зал санна барттайна, хьанар кхо-ша деш дуккхача къамех нах цига къьъьхьагlа хилар. Царна юкъе ба-эрсий, похчий, гlлаглай, дзерба-дикнаьл, немчий, армалой, дагест-танаш, удмурдаш, кхыбараш. Цаl массанена тlехьа массанар цьъьнена тlехьа яхача коммуни-стическа принципагlа - къьъьхьагl, бахам, халоллаш ба уж.

Атта эдьнна дан Хаццуев Iаб-дул-Хьакима сий гlишлохоштга юкъе. Балха моттиг ца хуэшш хlаш ше болх бен болча управ-лене по къьъьхьа 16 ну дахьа. Цу-церашка дукха халонаш лайнаг цо, хала хиларах балхаш бlу кх-жабеш вошача Iаблул-Хьакима толамца эшаьвь уж. Тlакх-кхи массеехьа из дош дийнар бригада гlишлохой собране, про-изводственни совешане. Хорш пиъь лъяьча Гlишлохкой мокъа дикагlа лоарлхlаш кинчаьнга новкъостаца а тlехьа дийнар царна цlенхаитта бехк белга. Лоашlа аьлча бригадерча массане а дlахайтар царна шоай коллективе моттиг йоаннлра. Цул тlехьагlа бригадина дош делзар дар шоашкара цу тайпара доля гlалат кхы цу лалийта. Денна дош кхочачаш а дир. Хlанз бри-гаде ertapa дика болча гlишлохой лоархlаш бе уж. Бригадира а иштта бригадерча бергригача гlиш-лонхоштга а барклал йоах цар шоашц бакъъьхарча наькъа тlа ба-харах.

Шийна тlаллала молларlа гlу-лакх Шенех диззан кхоачашденн хиларах тарра массанена дика вовзаш на Iаблул-Хьакин. Iалъ-мате сиха хьалдаь данкха деза 70

Планаl совгlа

Ййслагlча пятилетка кхоллагlча, хоалдамбена шера доаха-нахага товарни доххара план хаиал хьалха кхочачашна социалистичес-ки къ а дешь къьъьхьагlа а гlозне-рча торг «Гастроном» тикай коллективаш. Цу яьзе 9 бетта пла-наш хаиал хьалха кхочачаш а яь доххха лаьрхlачул 271 эзар сома чаьа товарни дехкар воь. Арасслов керте латтача № 1 йолча тика болххлошца.

Ййдархошта культурни гlулаьх а деш дьнарре лаьрхlача хьабоа-гlа № 1 йолча тика йоккхагlйола продавец Мухнна Наташа, продавец Ступникова Рая, кхыбараш.

М. БОТОВ.

КЪАХЬЕГАМА СОВГIАТАШ

Хьинар айлаь къахьет пятилет-ка кхоллагlча, хоалдамбена шера Малгобекски район «Юбилейный» совхоза № 3 йолча шурий-товарни ферма хьайбаш делларашта. Из къьъьхьех уьх цифраша: планагlа нйс бетта 3810 центнер яккха еза ча 4380 центнер шура яькхай пу ферма коллективо. Цо торо хи-нийтар хьалхарча кхаь кварталах паччахьалкхенга шура дlаилара лаьп 600 центнер совгlа йолаш кхочачашъе. Цу хана яьча итогех ферме пхьаьрга моттиг я «За тру-довое отличие» яха медаль енна-ча Корнгова Баната-ер.

Дукха ха йоаннцаш КПСС Нохч-Гlалгlай обкома, республика Ми-нистрий Совета, облсовпрофа Ер-ригсоюзнин социалистически яхе дика толамаш хиннача коллектнв-вай балха итогаш ешн цlн яькхар № 3 йолча шурий-товарни ферма коллектива.

Уьх денноашка совхоза цент-ральни къатта ахархой, механиза-тораш, хьайбаш леладелаш болаш КПСС, Нохч-Гlалгlай обкома, рес-публика Министрий Совета, обл-совпрофа Сийлен грамота дlлелар цу коллектива, дояркана Картое-ва Сайана, скотника Алероев Хьа-сана КПСС Малгобекски районна къьъьхьагlа секретара П. Г. Кашеев-ца, Кlнъта жи Iуьта Дзлаев Сайп-Тальийга дlаххайкадир «Москвич» ма машина арсгlа йолаш ша бо-кьо лиъ хилар.

М. ДАСКИЕВ.

Нохч-Гlалгlай АССР Министрий Советен

КХАШКА ХИЙ ДЕХКАРА БОЛХ ВО ЛЕЛАБУ

Нохч-Гlалгlай АССР Министрий Советс белгалдоаьхх, 1974 шера ялаташ дlадувздолча кхашка лаьттах гIоллаш чуйолйташ хий дилларан задагlеш - хоалдамбера гlулаьх Суржинскин района колхо-зий председателаша, специалисташа, юрта боахама управленне шьъьккха болхтоклам ца хеташ лелаьра. Балхаш долаш из болх юкъаГlбисар хьерам-болаш дилар.

Гуйран-Iан замалаьх хий дьяла дезача 4100 гектарах район бlаьчи чьяйнаш. 8 октябре кхоччал-ца хий диллар ерига а 500 гек-тар, цу дьакъе гурахь хий дилла дезача 2740 гектарах — 376 гек-тар мара яц.

Хий диллара болх къьъьхьа во лелабу ХХ-на партсъезда цlерагlчен «Путь к коммунизму» яхачен колхозашца: хий дехкара техниках уьхаа маларна дьяча пайда эцаш, хий дехкарий болх во вlашгlехь-бакъхкаб, хий дехкара календарни планаш графикаш бригадашка дlаиклоачнаьш. Цул а вогlа, дa, XX партсъезда цlерагlча колхозе хий дехкача лаьтташка юртбохаз-ма культураш дlаера хьъда план хlаиаьлла кийчьяна дилар.

Из бахам долаш колхозе дlа-дуви мукъьадалча лаьттай 700 гектарах хий диллараш 96 гектар мара яц, цу дьакъе гурахь дувза лаьттай — 48 гектар.

«Путь к коммунизму» яхача колхозе 1973 шера дlаденза 685 гектар мара аьлттаи долаш, а 1974 шера дlадувздолча лаьтташка гIоздал чуйолйташ хий диллараш 89 гектар мара яц, лаьт-та цу цхьан хаина гурахь дуче платий 280 гектар хьаьлхаге а хий цу дуллаш дlайийнай.

Хий дехкача лаьттаех пайда эцаш дакъе уж а кхидолча а хоаиаьмбоаларча хьинар хьайбаш хоашцька а Суженски райнс-полкомо хlама дьадап уж дlалара-хара, уж магийтал, эаланеи кхоач-ашъьяьз хьаьлара довлбр, дерри-хьаделан колхозий председате-лашкара, бригадирашкара, района юрта боахама управленне болх-лошкара, цу гlулаьх кlезигlга лаьхкар агрономаш, гидротехнин, кхыча специалистий лозрхlаеи бехктоклам.

Юрта боахама министерства колхозашгlен совхозашгlен кхоачам болаш новкъостаг дап лаьттах lIоадал чуйолйташ хий дуллиъ-ра вlашгlехьлаккхара, чакхдах-кхарар, хий дехкача дьаттоп кхыч-кхара 1974 шера лаьттерча, керттерча хьалех цаl хиларах тарра цунах пайда эцара.

ТОЛАМЕ ЧАКХДАККХА ЮРТБОАХЬА ШУ

КПСС ОБКОМА XII ПЛЕНУМЕРА

Хьалха тха газета тІа доам ма барра, 9 октябре хиллар КПСС Ноьхчийпаг обкома XII пленум. Цига дийкар «Юртбоахьа обкхаш чакхдаккхар 1973 шера планаш социалистически деккхарашна юкъаметтаниг областной партийни организацие деккхаран хьежам».

Шиъ хьамаьл дІадолаелл докладчика, парте обкома школлагІа секретара М. Ш. Баматгиреева белгалдар, хІара советски союзан ревкомна хьалха сентябрь ШСХ XXIV сьезда решенеша дог ураьттаеш ешбола аьлинна хоалуш хиллар. Советски халкьош дерригна тІе прогрессивни движенина болчу ІаІашбоаьхьа тІехьа а лоаш къобдал а ю партен Советски правительствон чуреи аралъаеш политика.

Цунна дола къаьсттина тІа вей сайлахь-йоккхача Дахьен нахьа яьслагІа пятилетка заманан кхоачашъяра дегаш аІдаена хьежа ду.

Бакъдерзаш Халжъа Республике т. Софие доттагІенна вошалеп митинге кхамьал деш КПСС ЦК Генеральни секретара новкъосто Л. И. Брежнева аьлча:

«Шолгаа хов дІадахьаь шера тхи юрта боахама мел кхиза хьежаш ца дийзар. Тхо цІерех лоарІадолар — советски колхозношсовхозни стройтелни боахка хьаьт ба. Иза да юрта боахама материально-технически база чоагІтарна, цуна а юкъарта интенсификацин ера парте лаьца кинъ нийса хилара тешаа. Иза да хатарниг докъошца болча кхосаме котбаллинга колхозхошта, совхозиг болхлонта, городиеп кхъегамоштен Советски Экгара Шуюшиг ша-пхьалмашна котаелонах ъхьанниг».

Советски халькьа кхотабенача вежарий деллае чІоагІа патриотически дух-ІуІа дІабигна къаьсттина ба вай республика колхозхоп, совхозий болхлоп, специалисташ. Цар дегаш чІоагІа урааттадеп хьайбад продукташ боахлитеп кийчалеп аІдарг, цаьрга лаьтташпара кхыйола продукташ ваьош боахлитеп эцалеп аІдара Ерриг-сийнен социалистически юкъоарежарна тІедерзадеп Советски КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК сонІамашна. Республике юртбоахама производство аІара дикка пхьоьмна ер КПСС обкома XII пленума решенеша. Уж чакхбоахам КПСС обкома бюро, парте городской районний комитеташа, коххьаьнарна партийни организацеша тІедерзадеп боахамен органаша отта а дІаь чакхдоахам да юртбоахама производства эффективность айъяр тІедерзадь комплексни а, кхалхаш кхетор. Цо тоор ахлитбар уьк цера фийг бола ялати кхыйола куьгтураш дикагІа хьунъкъийта. Хьажа тІалама ъхьаьлика кхосаме-совхозаш дика а йбаьлинна. Тхо тІедиллинарг ца ю лоарІаметта уьк цера хьежаш 40—45 центнер фуальпыкх хьажжІаш, 350—400 центнер соргІа цІечІагІ сенкха йоаьхь хІара гектара тІера. Уьк цера во болх баьбан дукхаха тІа баьшпазаш, коартолаш, бепшмаш, комсаш, тхьамка лелаш, кхераш. Республика хьежаш лелорг-ъяш хІинзаш а кхоачашъяьл халькъбоахама план, кІезига дан бІьыдаерзаш, коартолаш, сомаш дІаІора планаш кхоачашъя боахамаш.

Дика толамаш дІахьа тІабоьл боахзвеш . Шера яьржача социалистически яьъ, дукхаха а дерзадеп маййн бригадаш, колхозний совхозний коллективаша шозш ца кхоьеш кхъьсарго торо хІинхІар, халачІ халамаьх хьайбан Іангара дІаерг соргІа, аьлинг кхаьчаш хьа-пах пайда а эцаш-ъьайбаб продукташ дукхагІа яьен кийчьеп.

І-ча октябре хьежача дІадахьа шера ту хьанарчу 6 пионер отряда хІинбаьлла духх, шурех тхан 4 фуан — 12 процент.

Пачхьалъхизен дуах дохкара мІе бетта план 106 процент, шура 105, шурех 117 процент кхоачашъяьл, хІъьта тта дохкара цІе-пан 104 процент. Хьалха латтана колхозиг совхозиг, фермаг, бригадаг коллективаш, хІъьта шиъ та дІаІІа хьайбаг лелорг-ъяьнарг кхъьсарна лаьхІ мах баьб. Республикерна хьалха латтаче 260 хьайбан лелаелеча СССР ер-лелоаш медальаш кечьеп. Дукхаха-ча коллективаша ІІІе байракъаш, сийлен грамоташ, ахчан соргІа-таш деннад.

Къьсттина ала деза Ахъой-Мартанойн районан района юртбоахама ша а боаьл ялаташ республике эгтара дикагІа дукхъьлладаь — гектара тІара 26,3 центнер. Дика хьунъкъийта хьажжІаш. шекара сенка, баьшдараш, сомаш. Рай-оне ерриге торонаш я лаьттанарех хьайбаб продукташ кийчьеп ра хьажъбоахама шера планаша социалистически деккхарашна кхоачашъяра соргІа дика тІехьхоачашъе а.

1972—1973 шера Іан замалахь хьайбаб боахам дегІабоалабеча лаьхь хьоьхамаш дахьарах хьайбаб продукташ дукхагІа яхарех кийчьарех планаш социалистически деккхарашна толам боаккхаш кхоачашъяьна Ахъой-Мартанойн района Ерриегюзнин социалистически яьъа итоге: КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК ЦІе байракъ еннай.

Юрта боаьлам дегІабоалабеча, деккхаран кхоачашдеча пхьоьмна толамаш дахьад Нерозни, Шелковской, Шалински, Советски районий къьсттагІамошна.

Республика юрта боаьлам дегІабоалабеча дахьа толамаш белгалдеш деккхаран 6% процентна йоьлаш дац. Уьк шера тІекхеташ долча ялатон кхича продукташан дизза дІадаккхар пятилетке хьалъхара шиъ шера тІедика пачхьалъхен деккар.

Цхьаьлолча колхозашен совхозашен лелаеча гІулакхашка хьежача тешаам хІара боахаме болча боаьхьийна торонех база пай-да ца эцаш хилларг.

Масала тоъам болаш дика пайда ца эцаш лаьттаеш, удобренеех, хин дегІеренех дахьаеш, техникех.

Цхьаьлолча районашка а дукхаха боахамаша хьажжІаш, дита, шекара сенкха, баьшдараш, гидурагаш, кхьаьла культураш чуэнара тІехьажъ тешаам хІара боахаме болча боаьхьийна торонех база пайда ца эцаш хилларг.

Масала тоъам болаш дика пайда ца эцаш лаьттаеш, удобренеех, хин дегІеренех дахьаеш, техникех.

Цхьаьлолча районашка а дукхаха боахамаша а тайбаІаІача хьажъ тешаам хІара планаш толамца «хоачашъяра резервашъ хьажа а.

ХьажжІаш чуэнара мела лел Суржиенски, Малгобекски, Урус-Мартановски районий колхозашен совхозашнен. ХІинз а хьажжІаш чуэна йолаеначу Нагарьен-ски районе совхозаш дахьаеш, тешаам хІара планаш толамца «хоачашъяра планаш тІаьхьа а тайбаІаІача хьажжІаш дІалуьра.

Республике хьагулъаьл 20 эзар тонн сенна хьажжІаш, хІъьта пан-хьалъхенга дІаеннар 6 эзар тонн мара яш.

Во лаьт дуга чуэнара а пачхьалъхенга дІалуьра а Гудермески район боахамашка.

Геттара чІе хьаьжа дакхха дезвин хьал тІа да шекара сенкха дІаьлоьга.

5 октябрь тІехьоачан шекара заводе дІаучениар 65 эзар тонн сенкха мара яш, план 180 эзар йоаччаш.

Цун бахьан да трасспортех во пайда эцаеп заводе продукци дІаэцаеп во въашТІехьбаьккха хиларг.

Коартолаш, баьшдараш, сомаш чуэнара пачхьалъхенга дІаьлдаран цІенкаша тІехьадуе Гродненски, Малгобекски, Надтеречни, Гудермески районий совхозаш, хІъьта ницца хьежаш, тешаам хІара боахамен органаша отта а дІаь чакхдоахам да юртбоахама производства эффективность айъяр тІедерзадь комплексни а, кхалхаш кхетор. Цо тоор ахлитбар уьк цера фийг бола ялати кхыйола куьгтураш дикагІа хьунъкъийта. Хьажа тІалама ъхьаьлика кхосаме-совхозаш дика а йбаьлинна. Тхо тІедиллинарг ца ю лоарІаметта уьк цера хьежаш 40—45 центнер фуальпыкх хьажжІаш, 350—400 центнер соргІа цІечІагІ сенкха йоаьхь хІара гектара тІера. Уьк цера во болх баьбан дукхаха тІа баьшпазаш, коартолаш, бепшмаш, комсаш, тхьамка лелаш, кхераш. Республика хьежаш лелорг-ъяш хІинзаш а кхоачашъяьл халькъбоахама план, кІезига дан бІьыдаерзаш, коартолаш, сомаш дІаІора планаш кхоачашъя боахамаш.

Дика толамаш дІахьа тІабоьл боахзвеш . Шера яьржача социалистически яьъ, дукхаха а дерзадеп маййн бригадаш, колхозний совхозний коллективаша шозш ца кхоьеш кхъьсарго торо хІинхІар, халачІ халамаьх хьайбан Іангара дІаерг соргІа, аьлинг кхаьчаш хьа-пах пайда а эцаш-ъьайбаб продукташ дукхагІа яхарех кийчьеп.

І-ча октябре хьежача дІадахьа шера ту хьанарчу 6 пионер отряда хІинбаьлла духх, шурех тхан 4 фуан — 12 процент.

Пачхьалъхизен дуах дохкара мІе бетта план 106 процент, шура 105, шурех 117 процент кхоачашъяьл, хІъьта тта дохкара цІе-пан 104 процент. Хьалха латтана колхозиг совхозиг, фермаг, бригадаг коллективаш, хІъьта шиъ та дІаІІа хьайбаг лелорг-ъяьнарг кхъьсарна лаьхІ мах баьб. Республикерна хьалха латтаче 260 хьайбан лелаелеча СССР ер-лелоаш медальаш кечьеп. Дукхаха-ча коллективаша ІІІе байракъаш, сийлен грамоташ, ахчан соргІа-таш деннад.

Къьсттина ала деза Ахъой-Мартанойн района юртбоахама производства аІара дикагІа дукхъьлладаь — гектара тІара 26,3 центнер. Дика хьунъкъийта хьажжІаш. шекара сенка, баьшдараш, сомаш. Рай-оне ерриге торонаш я лаьттанарех хьайбаб продукташ кийчьеп ра хьажъбоахама шера планаша социалистически деккхарашна кхоачашъяра соргІа дика тІехьхоачашъе а.

1972—1973 шера Іан замалахь хьайбаб боахам дегІабоалабеча лаьхь хьоьхамаш дахьарах хьайбаб продукташ дукхагІа яхарех кийчьарех планаш социалистически деккхарашна толам боаккхаш кхоачашъяьна Ахъой-Мартанойн района Ерриегюзнин социалистически яьъа итоге: КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК ЦІе байракъ еннай.

Юрта боаьлам дегІабоалабеча, деккхаран кхоачашдеча пхьоьмна толамаш дахьад Нерозни, Шелковской, Шалински, Советски районий къьсттагІамошна.

Республика юрта боаьлам дегІабоалабеча дахьа толамаш белгалдеш деккхаран 6% процентна йоьлаш дац. Уьк шера тІекхеташ долча ялатон кхича продукташан дизза дІадаккхар пятилетке хьалъхара шиъ шера тІедика пачхьалъхен деккар.

Цхьаьлолча колхозашен совхозашнен лелаеча гІулакхашка хьежача тешаам хІара боахаме болча боаьхьийна торонех база пайда ца эцаш хилларг.

Масала тоъам болаш дика пайда ца эцаш лаьттаеш, удобренеех, хин дегІеренех дахьаеш, техникех.

Цхьаьлолча районашка а дукхаха боахамаша хьажжІаш, дита, шекара сенкха, баьшдараш, гидурагаш, кхьаьла культураш чуэнара тІехьажъ тешаам хІара боахаме болча боаьхьийна торонех база пайда ца эцаш хилларг.

Масала тоъам болаш дика пайда ца эцаш лаьттаеш, удобренеех, хин дегІеренех дахьаеш, техникех.

Цхьаьлолча районашка а дукхаха боахамаша хьажжІаш, дита, шекара сенкха, баьшдараш, гидурагаш, кхьаьла культураш чуэнара тІехьажъ тешаам хІара боахаме болча боаьхьийна торонех база пайда ца эцаш хилларг.

Кхаьчара сатем боабу цхьаьлолча районашка дукхаха колхозашнен совхозашнен хьайбаш Іангара дахара кийчо елга во шІаьтІехьалъкха хиларг. Моттигаш а дохкар хьайбаш Іангара дІалаІІа. Цхьаьлолча районашка дукхаха колхозашнен совхозашнен хьайбаш Іангара дахара кийчо елга во шІаьтІехьалъкха хиларг. Моттигаш а дохкар хьайбаш Іангара дІалаІІа. Цхьаьлолча районашка а дукхаха боахамаша ма хьоачашдеш. ХІинз сенна хьажжІаш, дита, шекара сенкха, баьшдараш, гидурагаш, кхьаьла культураш чуэнара тІехьажъ тешаам хІара боахаме болча боаьхьийна торонех база пайда ца эцаш хилларг.

Масала тоъам болаш дика пайда ца эцаш лаьттаеш, удобренеех, хин дегІеренех дахьаеш, техникех.

ЦIЕЙ ДАЬКЪАЛА ХИЛДА ШУН, ЛАЬТТАН БЕРКАТ ДЕБАДЕРАШ!

ХОАДАМБЕШ ДОЛА ШУ

Йайлагlча пятилетнен кхи а йiаьхагlча ханнен парте хьалхашка оттадаь чоалхашен бехктоккамен декларашу кхоачашцеча къастота мотт1г дIалоьл юрта боахам дIахо дегIабоалабара дешаша. Из мамогта дегIабоалабар па нарте XXIV съездов КПСС ЦК Пленумашен кийчъьна комплексни программа тIа оттаьдь лаьттаннарен хьайбашкарен йоала продукташ дуккаrIа йоахилора, колхозийн совхозийн материально-технически база тIоагIIоьлга, юртбоахама производственна электрификаци, комплексни механизацин химизацин, лаьтташта мелиорацин яра темпаш сихьелга.

Сихьа решенеи кхоачаш а ешI, парте Центральни Комитетон Сьветски правительствон доархIамех Гулявхан чакхдоах юрта боахам технически кийчбара, мелиорацин химизацин яра.

Паччахьалкхенго юрта боахама деш дола новкъостаи мел доккха да дика дозрдга вай республикага хьежача.

Хlинз вай колхозийн совхозийн кхашка болх беш я 6,5 эзар соI-гIа трактораш, 1,6 эзар комбайн, дукха кхыйола хIинзаря юртбоахамех техника. 1966 шеран нийсдича кхашка дилла ширдьашна кхо 2,5-эза хIинз кхиналлаш вьина дукхагIа хиннад, хIаьта минеральни удобренеш (4-гIа йукъаIIа тус. Шеруш дегIабоьнаб хIи боахам, хIаьта из бIаььн долаш хиI дехкд лаьтташ 115 эзар гектар дукхагIа хиннад.

Партен правительстван еча йоахкомна жоп луш, КПСС XXIV съезда решенеш кхетаьнь бола юрта боахама болхлой цхьатарра кхъеболхб йiслагIча пятилетка заданеш кхоачашъер духьа лоатабечча къобсама.

Цхьабакъда пятилетка хьалхарча цIен шера хиоттама хьалаш яьтуу боалаш тхаьр. Чlоагlга эттача шеллало, йокъало, ша бертаро докхка зе даьд хIатташтен кхича культуратен, цига йiаьйича дукхагIа шерашца тIаьоначича бакъонаш. йокъхий хIалонаш тIахьоаьнаьй доахай доакъаршца Iалашдара.

Юрта, боахама къастота хала дер 1972-ъь. Болгарски республикан столицерг. Софие хIиннаьа дотташлеи вошаеи митингие шо къамъел деш нов. Л. И. Брежнева аьиначь.

— «Шолна хов, тха юрта боазама доагIача даьъча соавка мел йокхий халонаш тIахьаьчар. ХIъта тхо царех лоархIлаер — совесски колхозникашца стIера материальнъ - техничеки база йокхуа котало. Из юрта боахам чIоагIбара, цуна йiоарта, интенсификаци яра тIаберзабь пар-те лелабу, хьаьъ ницьа хIинзаш.

Из — Iалама ницьца доатта-беча бикъошца болча къовмме котбаьнача колхозхоша, совхозий болхлоша, городашка бахача къаьхьагамхоша, Советски Эскара тIемахоша шолй хьинар ца кхоеи деш къаьхьагIа хьалхарча.

Пятилетка хьалхарча шин шера чIоагIга тIехьабисарах саготдеш бола республика кхашкарчеи фермашкарчеи къаьхьагамхоша доакхIотоа декхарца хьалхашка оттадаь шозшта 1973 шера.

Карарча шерах ийс бутт дIабаьнна, йiаьхга хIинз кхижа боахама планаш 1973 шера тIаийна социалистически декхарашн кхоачашцара итогаш е а пхьаьота дIахора наькъан белгалдар а мегарда.

Хоши мадарра, республикерча лаьтта леладелрашца декхар тIаийна уж шера 500 эзар тоннага кхачалина ялат пакхха, 190 эзар тоннага кхачалца шекара сиесда гулъе, 116 эзар тоннага кхачалца баьцадаьраш чуда, хIаьта ишта кхийола продукташ дикка алсамъьна а аьина.

Цу йiаьнга 1972 шераца нийсдича колхозашен совхозашен 15,2 эзар гектар алсамдьхал ялата культурашца дIаюь лаьтташ, сиесда орденийн медалаш сиесдаш. Дукхача колективашца Цlе байраxаш. Сийлен грамоташ, ахчан премеш тийнаш. Дуккхача хьайбан леладелрата грамоташ, маь-шера совгIаташ, санаторешкан сапо-лача пIеношкен баха мах бо-ацан путевкаш еинаш.

Белгалдаха доагIа Ачхой-Мартановски райпое юрта боахам де-гIабоалабеча дакъа дика толамаш.

Района лаьтта леладелрата уж шера республике штера дукхагIа ка бола ялаташ гулдаьр — хIара гектара тIара 26,3 центнер.

Иштта дика хьуьжьаьй хьажжкIаш, шекара свекла, баьцадараш, сом. Района бахача къаьхьагамхоша дакъоа мах баьб. Республике хьайбан леладелрата дукхагIа хIинз республике штера 360 сеттI СССР-ъь орденаш медалаш сиесдаш. Дукхача колективашца Цlе байраxаш. Сийлен грамоташ, ахчан премеш тийнаш. Дуккхача хьайбан леладелрата грамоташ, маь-шера совгIаташ, санаторешкан са-лоIача пIеношкен баха мах бо-ацан путевкаш еинаш.

Белгалдаха доагIа Ачхой-Мартановски райпое юрта боахам де-гIабоалабеча дакъа дика толамаш.

Районе лаьтта леладелрата уж шера республике штера дукхагIа ка бола ялаташ гулдаьр — хIара гектара тIара 26,3 центнер.

Иштта дика хьуьжьаьй хьажжкIаш, шекара свекла, баьцадараш, сом. Районе бахача къаьхьагамхоша дакъоа мах баьб. Республике хьайбан леладелрата уж шера

КЕРДА СТИХАШ

СА НОАХАЛ

Дог ма Iабба дакъал ва со.
Кура ва со.
Сол вIалхерIа саг-хургвий!
ДоттагIашца вIалхий ва са!
Массе кIамах
Шорта ба са доттагIий.
Шу- бIаь ах бIаь миллион
саг—
Советски наж! —
Уж.жал ба са мехкахой.

Гаьна бале, гаргIа бале
Сонц ба уж,
Уж ба са цIен дезадхой.
Фу деш ба уж, са доттагIий,
Са дезадхой?
Цар ца деш фуд сона хан.

Дахьен рузкъа сордакххара,
Сий лакхдара
ОарцагIоацаш цхьаккха
ван.

Т. АРЧАКОВ.

Уж ба кхашка ялат кхедеш
ДагIенашка
ХьаIбай буьзи доезадеш,
Лоамаш оахкаш, фордаш
тохкаш,

Шоаш бол-болча
Мехка гаьзаш сбееш.

Ба уж, фо-чух чхаппе
тедаш,

Сигал гIолла
ТхьамА кеман леладеш,
Массе ноанол дегаш тедеш,
Уж дунен тIа
Мерза машар кхайкабеш
ХIанз шоашкара гIоза зама
ДоттагIашд
Шоай илаешца хестаю.

Хьалхачкахьа йодта зама
Са ноахзало
Ший балман тIа лоаттаю.

Т. АРЧАКОВ.

ЧИЛИ

ХьайнаI хунта, багар яькха.
КIур бы лелх хьа лаьтта молха,
Мехкар сатем фетех бакъкха,
Малха цухьал лаьца морх.
Кортамукъаен байракх лаьца
ХьаIха вавнар, белгалвеш,
Чувелаш цо кIийле лаьца,
Хьа къаман юхь йоагаеш.
ХьоХ хьулавац,
гаьна воаккхаш.

Чилн,
вой хьох къоастваьаь.
ХьоI ба цун иш,
ХьоI ду доккхал,

ХьоIна вахар хетадаь.
Гестапос барт-хоаттам эцаш,
Кхарве цухьала кхуьл Луис,
ШайI уйлаеп шек ца воалаш,
ХалкъаI бIубенна дуп из,
Царна тара вац Корвалан,
Уж ба кхуьча бедад бе,
ХалкъаIй кортамукъаре йоккаш
Дошох ийеш маьIх йиъь,
ШийI пархIато совгIат санна,

Тоама аIателаш из ваи.
Из яькххаI ха халхъо цIеца
ЦIеца мара аIалургIъи.

Чяле вой, хьо цхьаь ваг тахан,
Хьона дукха варцагIбувл,
Истай, бераI ираз бахьан
Ежа хьа оаз гаьна ювл.
Тёема хуттра кIийле аькха,
Хьарцаб хьо тIаалъатта лоам.
Хьох доаг дунен халкъий
дегаш —
Хургбан мвастагIашта тоам.

Дулхах-цийх хьо кхоачар
хеташ,
Хьа бола сай хетандаь.
Бустама чур аькхка сай дош,
Аз тох царна хьожадаь,
Хоттий хьона, Луис, са оаз?
Болата шиI йожаеп
Меттахь ххетаргIа из хунта
Доастама гIанд оагаеп.

И. ТОРШХОЕВ.

СОВЕТСКИ САГА УЙЛАШ

* * *

ХIана лел со дуне тохкаш,
Фуд аз лехар, сенна хьувз?
ЦIаьржача Iоажала багар
Кхоачкаш
Иръеранша сенна кIувс?

Цхьан адамгар хIама эцаш,
Дунен яккларIа лаьккха да —
Айса кхеьIча сомий беша
Вахд йиш и сайга да.

Ялат хьувкъ камарьршача
мальхе,
Денна хозлуш, тоалуш йоагIа
БIабынера кхоачача кIамий
Дальхе—
Са ираза дошо бIоагIа.

Аддха сатем бан-кх сина,
Байсан тIамахь унзарвуьл,
Кхуьча са лер чу Хиросима,
Нагасаки дер чу кхуьл.

Кхуьл Дальхенна хинна говнаш,
Байнарашца унзарвоах,
Лаьттарча динкаша, воноша,
Бехктохкамаш сомайоах.

Цудухь хьувз со сатем байна,
ЦхьоаIоанга бекаш даьттар нах,
ТIёма нах боозалаць сайна,
Лорабу машар — ираз мах!

* * *

Чилн! Чилн! — дунен лазар,
гIайгIа!
Сога бой, жерой бIаргашца
хьо хьжк,
Хьех дакхача ЦаьржачА
лихьаша ййха,
Уллхьо къонгий цIаййза
уззам беш.

Даша пхорчаша цхарал бах
хьа сигале,
Халкъа Iазанга гарре эгаш
хьеж,
Даьрача лаьчах етталу хьо,
Чилн,
ЦIийш бизача гебагIа бихье.

Президента резидеще пен тIа-
Хьа, малу санна дIайха,
сийрда дог.
Денал дола Салькадор Альенде
МоастагIашца жIаргах техта
доаг.

Дега чу юкъ цун
йIовкхал накха морцаш,
Денал долча халкъа кура мохк,
Нана Чилн, да уж деношка
хьоша.
ЦIн йоацача поэта гIалгIай дог!

«БАЙКАЛА» ПРИЗ—ВАЙ МЕХКАХОЧУНГА

Ужк деношка Иркутске чакхъяьлар кIалгIохкарг лаьтара «Байкала приз» лыжкIара гIаьккIар турнир. Из турнир геттара кхоа я — ужк шера шоллагIа мара вIашагIдохаш пи спортсменаш. ХIаьта ц.шера дагахь йоацаш хилар Украине ра, Казахстанера, Туркменера, Эстонера, ишттА Российски Федераце дуккхача гIородашкара 350 соагIа саг.

Царна юкъе вар Гроэнерча «Труд» яхача спортивни общества викал О. Техов. Шиъ дозала категорех пийца вIашагI мел кхийтта спортсменаш лаьтташ Техов Олега цу турнире хьалхара мотт1г яьккхар. Из бокхка толам бз кхоача кIалгIохкарг летачун цун тренера Козырь Александрен.

* * *

Велнне Лухе яхяра городе чакхъьлнайа «Спартак» яхача спортивни общества Российски Центральни Совета кагнрхошта юкъе штангах хьалхара мотт1г яккхара яхьаш. Цу яьхьашка дакъа лоацаш бакъо Нохч-ГIалгIайчен спортсменаш а. Цига дика аьтура балар тренера спорта мастера И. Кодзоева кийчьвьча Э. Мирзоева. Цо яьккхар хьалхара мотт1ги чемпионе цIи.

М. САЛМАНОВ.

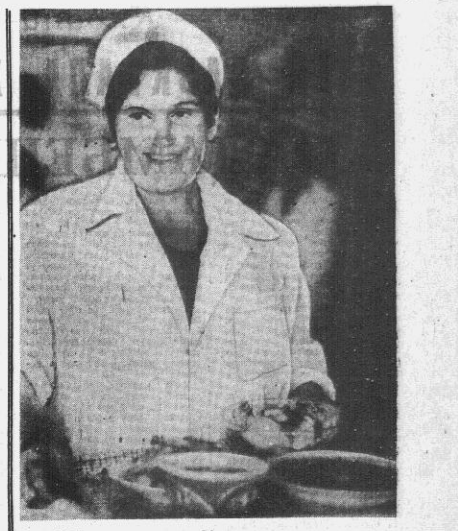

Дешар дIадоладеннад

«Назурский» яхача внисовхоза комсаш чуэначча иожьастал деш хIнчнара цIбойкIрзаб Гроэнерча педагогически училища студенташ.

— Белгалбака доь комсаш чуначча хьинаре кхаъьайта бола тха дешархой, — йоаз Ф. «Д» курса кулгIалхочо Белла Мурадовна Гьзорхнаб. Царех эшиб.ьаьна ДИЙнахьара балха норман 120—140 процент кхоачаш а еш кхаъьайта Гашкаева Фатима, Бадуагова Зина, Гучигова Тамара, Мухтаров Шарул, Юсупова Зарган, кхы дукхха барш.

Комсаш чуэначча дика толаман лаьтара цу группана 130 сом ахтз соогIата цхьаьнга совхоза культгIохоп. «Къахьегама семестр» толамца чакх а яькхха, кердача низана дешара шу дIадоладаьд хургболча хьехархоша.

М. РАДОВ.

Поварий конкурс

Ужк деношка юрта боахама министерства, совхозий республикански обьединене, Респотребсоюза, ишттА юрта боахамен заготовкайн боллхой, гIулаккерча наьха, паччахьалкхен торговлен потребительски кооперацен боллхой профсоюзний областний комитетаца республика поварий конкурс дир. Цига дакъа лоацаш хIнара лаьрхIа хьожаш чакхъьлар юрта. Тайп-тайпара бар из. Цига дар хьалхара, шоллагIара, кхоалагIара дарани.

Малгобекера ешача Алиева Розас хъаь тайпара кийчьалдар уж. Дика мах бир цар жюре. Котама бульон, дуьл-хьаттIамаш, хьерза жIаьара кийчьабар Каратаева Светланас. ХIаьта Бокова Хьаьас полякий ГIаьдалагIа соус, жинегрет кийчьабар. Кийчьача кхачанга хьежжа хIара конкурса доакъашхочунга теоретически хьехархой дир жюре. ХIаьта кийса а дар дуккхагIар дешна жопаш. Цар балха мах бен хьаьа харг 3 мотт1г яькххар Е. Юсупова, Р. Аликчаевас, Л. Агарковас. Иштта шоллагIара цIнъя кхоалагIара шкъа — 4 мотт1г белгалбар жюре.

СУРТА ТIА: «Джалка» совхоза повар Бибиева Тоита.

С. ВОРОНИНА текста.
С. ТЕМИРГАЕВА сурта.

ЯКУТСКИ ГОРИЗОНТАШ

Шимкара, яьсса йIаьхий йола Якути шиI территори йоккха хIаларга диллача — ехо миллион квадратни километр соагIа—Индена, е Аргентина юхье латт. Цун тоъал доккха лаьа Полярни кругга ехье а цул деъза а уллх. Кхалбабееп1а полушаре цеелала полюс аьина цIи дIаяхай цун: Оймякон яхача моттнге эггара лохагIа йола температура дIаоъ яхьай — Цельсе 71 градус целал. Цхьайолча моттигашка километр гаргта кIеззара ша бу цига.

Дикача бекхашца шIи хеза я Якути. Ухказа йолеш ца дошуй, слюда, юор. хьг. гIаьлл.

Якуте лаьттан ченаш дика техкай ала мегарриг1й? Лаьттан тIехенга ден удлар геологаш техкА бьлнкабй?

СССР Госплана орсарден инзаш тоххача Совета Председателя академика Некрасов Николая жоп деллар:

— Бабнабабан. Эггара хьалха бIарг кхет дукккача хIамах. Уж да: гIаьлн, кIор, аьшк, цIкет, кхерап тус. Шкъатъьсти иттлагIча шерашка толамца йистелаьлар кимберлитови трубкаш лохилга — алмаза кристаллаш юкъе йолча сигала, бесара лаьтта. Якути Къьлбаседа цIий геологически строецега диллача къулбекъара африкански алмазаш долча лаьттана тара я.

Цалаьмате йоккха майда дIалоаш миллнон квадратни километр хиллал) Лено — Вилюйскне мехкалъьтен гази йолча провинце. Цига хила мег аьина йоагIа хIинц долч кенгал бесара лоагор— 12,8 триллнон кубометр.

Кореадаь конденсат—газах доакха гIаламцара бензин, цун совгIа. кораьвй газогидратни пласташ, чIоагIа газ, мехкалъьта хIаьара тешаме белгалонаш а я.

Хlана вай уххаза дунарг лаьтта мара дац. ХIаьта континентални шолIфа. гаьнарчо малхбоазен фордий — Лаптевых, Восточно - Сибирски, Берингова, Охотскн. къулбекъара Японски бердашкара газан мехкдаьттен тIатехача геофизикашца лаьрхIар тоъал дукха хIама да.

Якутски лаьттан кIад IалъьлатаI дукха повареннн тух да. Фордарча хих дохкхаяьчу дукхха дикагIа да из. Якуте къулбекъе а йоккха индустриальни комплекс йича бакъаьха хеташ ба специалисташ.

Аллан — Чульман — Удоканскн аьле нIи йоаккх нок. Цун лардеул нагтахьа мара вIашагIкхетар ца хуламц йола кхо компонент — кокс боаккхен энергетическнн кIор, дIаьхий аьшка рудапп, дукха цIаст доалла песнаникаш. Къулбекъара - Сибирски кIор боална бассейн Сийлахь-боккхача трансибирски магнnнаькъа 400—450 километр гаьна уэл. Цига 40 миллард тонн кIор бя яхаш лерхI.

Кокс боаккха кIор, аьшка руда, цIаст доалла песчаникаш вIашагIкхиттача моттнге, тайп-тайпара предприятеш. кхьмотгод мегарриг1ви-пстроительни а йола промышленни комплекс хьалъе йиш я, — йоах академика Некрасов Николая.

БЛОК Георгий.
(АПН).

Дешархойн Iаламаш

Таханн кхоанеи хургда

13 ОКТЯБРЬ

В. И. ЛЕННИНА ЦIЕРАГIА КУЛЬТУРА ДВОРЕЦ. 10.00. «Кхона ленинец» яха клуб. «Пионерски байракха тешаме да тхо» яха утренник. 11.00. Брака торжественни регистрацеш яр. 15.00. Культура хьалха университет. Тоамаш аттестат факультет. «КПСС Ленин тIаьхьа обоюна Х ленинца ре шенешни натирконста кхеташ бахьана дехьовзийна» яха лекци. 19.00. Документальни фильмаш хьоккхарга. 19.00. «Интерн ячеча вокальнн-е инструментальни ансамблаца выступлеши. 19.30. Шолларга тхоккхача фильмай кинотеатр.

С. М. КИРОВА ЦIЕРАГIА ПАРК. 10.00. «Дунен халкъанца юкъера ша-зар яха хIоттийр жоашен сайре. 17.30. Документальни фильмай кинофестивалъ. 17.30. Духовой оркестра концерт. 18.30. Кагнрхой салатара сайре.

ХИМИКИН КУЛЬТУРА ДВОРЕЦ. 10.00. «Бригадмил» яха клуб. Юрбеевхама бохочун Денна хетаь беседа. 17.00. Духовой оркестра выступлеши. 19.00. «Ха» яха политически информацне клуб. «Советски патриотизмаи проблемаца интернационализм» яха лекци. 20.00. «Охха шун таданаш лелх яха» тематически сайре.

Н. К. КРУПСКАЯ ЦIЕРАГIА КУЛЬТУРА ДВОРЕЦ. 10.00. Берий утренник. 19.00. «СССР дунен халкъашна юкъера ша-зал» яха лекци.

«КРАСНЫЙ МОЛОТ» ЗАВОДА КУЛЬТУРА ЦIА. 17.00. «Коммунизмера долч тхо» яха беседа. Тематически кино хьехкарга.

14 ОКТЯБРЬ

В. И. ЛЕННИНА ЦIЕРАГIА КУЛЬТУРА ДВОРЕЦ. 9.00. Боху бу «Машенька яха кинотеатр. 10.00. «Искра» яха клуб. «Берам долча хьошшаца» яха клубе яха «Гурвий» яха кинотеатрашца. 10.00. «Ха» яха клубе. «Пионерски клуб. «Сага дар» яхача Н. Москвина книжкех ворхI-ча бесседа. 10.00. «Халкъар ва ломалуу яха балена халкъара школа семинар». 19.00. Карнрхой салатара сайре. 19.30. Шолларга тхоккхача фильмай кинотеатр.

С. М. КИРОВА ЦIЕРАГIА ПАРК. 9.00. «Хьона техник» яхача стаццн авиан радиомоделистнн хьокхача выступлеш. 15.15. «Ха» яха политически информацне клуб. «Советски патриотизмаи проблемаца интернационализм» яха лекци. 17.00. Духовой оркестра концерт. 19.00. Карнрхой салатара сайре.

ТЕЛЕВИДЕНИ

13 октябрь
I ПРОГРАММА

9.00 — Последний программа. 9.05 — Боеобол телевидени. Бернита. «Геная-ний тика тIа». 10.00 — Кхалбабееп1а поэза. Пеейлачане юкъе дакъа лоан Башкире халкъа поэта Кавима. э. поэтессаша Николаевскае а. Цветаеве а. РСФСР заслуженни артиста Смоленск а 10.30 —Боеобол телевидени. «Нонаш». «Ненашкина романс» Кнепера, передача. 11.15—Шоаша, пай-ноанол. «Цимя ученицы». Передачаша ноаке дакъа воаш СССР педагогически Iилмай академе президента Сухомлна. Болзано йолча Прилезаевас, композитора Кабалевскае, бейнйн кхуьш боагIарийн гергара ми-ститтн дипломна заместителя Гюсмбаха. 11.45 — Боеобол телевидени. «Халкъарий вахар». 12.30 — Iилмаи культурни дозорIамера гIулаккаш, Мадагаскар гIезна халкъана дагIенаш-ца. 13.00 — Пландарча шеран кинодеятель. «Тихий Дон» яха телевизнонни фильм. 14.30 — Казахски ССР «Акжол» яхача колхоза спасаш дагIарчоках Алимжанах долча телевизнонни очерк. 15.00 — Боеобол телевидени. «Музыкальни чIагIо-гIатоп». 15.30 — Боеобол телевидени. Хоккей йолу СССР чемпионат. 16.15 — Хьокхнйнош яха спортшима. 17.00 — Боеобол телевидени. Мультфильмай программа. 18.00 — Кердалларш. 18.10— Комнсетни заде. 18.50 — Телевизнонна хьожаний хаттарашца жоп ян «Пландан газета политически обозреватела Жуков. 19.35 — Эгуаполо дедиднпло. Сагн женетельмень». Ленинсоцнз цIарагIа долча Ленинградски Паччахьалкхен театра спектакль. 21.00. — «Ха». Информацнонни программа. 21.30 — Лоисоота цIерагIа долча Ленинградски Паччахьалкхен театра «Сагн женетельмень» яха спектакль дIахоккхар. 22.10 — Идан доаз Вучнна». Минскера ренсалаче. 22.45 — Лучан чу эггара чIоагIарга из.ги барашь. 23-гIа болча телевизнонне советски боеробашь выступлеш. 23.00 — Кердалларш. Последний программа.

II ПРОГРАММА

14.30 — «Хьинар долча къьлегама цун. Юрта боахама болздой Евгинсоцнзм Цветаева. 15.30 — Познавательни фильм. 16.05 — «Вагнота юхьаар» яха телевизнонни фильм. 1-гIа. 2-гIа ер-рени.

14 октябрь
I ПРОГРАММА

9.00 — Передачай программа. 9.05 — Бешшта бола Iубийкара гимнастика. 9.20 — Кердалларш. 9.30 — Дешархойн «Тогнгай бетте сахьат». 10.00 — Советски Союзан 60-гIаьах дош ца. 11.00 — Боеобол телевидени. Мультфильмай программа. 11.30 — «Зрелнщ хIинца» телестудне юнкорай. Советски Союза геронача Гаязовгайбина вIашагIкхетар. 12.30 — «Музыкальни киоск». 13.00 — «Юртара сахьат». Юрта боахама болздой Iубийкара гимнастика. 14.00 — Геройеа Фомин яха художественни фильм. 15.45 — Бакъонаш а, гамхой нсучестна мастерни ба». яха нодеет. 16.30 — «Лучан хьлъьашта юкъера пачоспам». 17.00 — Боеобол телевидени. Кинонинкбоной клуб. 18.00 — «Хьинар пнннош». 18.35 — Дешархойта жоап ду оаха. 19.30 — Футбол йола СССР чемпионат. Донецк-на пеередача. 20.15 — Таханан ишшта. 21.00 — «Ха». Информацнонни программа. 21.30 — Юрта боахама болздоята Зоза сайе. Концертни сутле тIаьхьа. Пистельча кенддаваш. передачай программа.

II ПРОГРАММА

12.30 — «Бовока» гIалгIай мегтада). 13.00 — Берийн йола Пеннсоцнзмна. 13.45 — Дынах тешаяттон на тешаяттен. «Футбеек сеанъэ» яха художественни фильм.

14 октябрь
ЮРТА БОАХАМА БОЛХЛОЙ ЕВРИГСОЮЗНИ ДИ

7.10 — Республикански газетай обзор. 7.25 — Юрта боахама болздой Евригсоюзна Денна четаяь передача (пенчий мегтада). 7.40 — Передачай программа. 8.25 — Шолларга дика нах бя (зочий мегтада). 15.30 — Юрта боахама болздой нохана дола концерт (зесий мегтада). 16.15 — Къьлбаседа сий лолаш ва сар. Юрта боахама болздой Евгинсоцнзмна Цветаева яха телевизнонни фильм «Школьни глобус» яха радионывсий мегтада). 17.00. — Москва. 18.30 — Юрта боахама болздолча дола концерт дIахо лаьъьа (зочий мегтада).

РАДИО

13 октябрь

6.30 — «Юртара вахар» (пхочий мегтада). 6.45 — Хозмашн хьоттамаш. 7.20— Республикански газетай обзор. 8.25 — «Къонача» яха радионывсий (зесий мегтада). 13.00 — «ДоагIаш денна согIлаг» яха Плиева очерк (гIалгIай мегтада). 13.30 — Иллеш доттагIаца дола концерт (пхочий мегтада). 13.45 — Къьлбаседа денна согIлаг (пхочий мегтада). 16.00 — «Цо сих-гашъ» яха радионывпуск (зесий мегтада). 16.15 — Концерт (зесий мегтада). 16.00 — «Кавказа Iубрен яха радионурнал.

14 октябрь
ЮРТА БОАХАМА БОЛХЛОЙ ЕВРИГСОЮЗНИ ДИ

7.10 — Республикански газетай обзор. 7.25 — Юрта боахама болздой Евригсоюзна Денна четаяь передача (пенчий мегтада). 7.40 — Передачай программа. 8.25 — Шолларга дика нах бя (зочий мегтада). 15.30 — Юрта боахама болздой нохана дола концерт (зесий мегтада). 16.15 — Къьлбаседа сий лолаш ва сар. Юрта боахама болздой Евгинсоцнзмна Цветаева яха телевизнонни фильм «Школьни глобус» яха радионывсий (зесий мегтада). 17.00. — Москва. 18.30 — Юрта боахама болздолча дола концерт дIахо лаьъьа (зочий мегтада).

РЕСПУБЛИКА МАЛХБУЗЕН ЭЛЕКТРИЧЕСКИ СЕТАША БАЛХА БЕХ

Урус-Мартайн юрта Урус-Мартановскн РЭС балхан де ергнгача разрядий электромонтераш, шоферан,

газоэлектросварщикаш,

шоферан.

Ачхой-Мартана юрта электрически сетей участке балхан де ергнгача разрядий электромонтераш,

электромонтерий ученикаш;

город Назране керда вIашагIь. еллача электрически сетей райо-не балхан де

ергнгача разрядий электромонтераш,

электромонтерий ученикаш,

шоферан,

Пхьялхьюнгий-Юртарча электроцеханне балхан де

дежурни диспетчерашца электромонтераш,

шоферан,

ергнгача разрядий электросварщикаш;

город Малгобеке керда вIашагIеллача электрически сетей районе балхан де

Массандара дика нах бя (зесий мегтада). 15.30 — Юрта боахама болздой нохана дола концерт (зесий мегтада). 16.15 — Къьлбаседа сий лолаш ва сар. Юрта боахама болздой Евгинсоцнзмна Цветаева яха телевизнонни фильм «Школьни глобус» яха радионывсий (зесий мегтада). 17.00. — Москва. 18.30 — Юрта боахама болздолча дола концерт дIахо лаьъьа (зочий мегтада).

ХАОТТАМ

Таханн республике гIоллеи Гроэнеи хувшалуу морхаш а йолаш, ГIуйрийна цхьашайолча моттигашца дохх а доаллаш, малхболлехьара секунде 0—4 метр чIоагIа муч а хьекхаш ха хилеп фетара температура республике гIолла 17 — 21, Гроэне 19—21 градус йIоххал йолаш хилеп тарлу. Кхоанеи ломенеи морхаш а йолаш, юхь-юкъе ехьа а ехьаш, кIоаиа лаьгIо догIа а делхаш, ломма лоаламц йоачан а йоацаш, бе-бехка оагIорахара секунде 4—9 метр чIоагIа муч а хьекхаш ха хилеп фетара температура республике гIолла 17 — 21, Гроэне 19—21 градус йIоххал йолаш хилеп тарлу. Кхоанеи ломмеи морхаш а йолаш, юхь-юкъе

Метеостанци.

ТХА АДРЕС: 364051 г. Грозный, Ленина улица 11 (3-гIа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-96; редактора зам. — 3-39-11; бехкохкамаш секретара—3-34-38; партийни ахъарен культурин отделий — 3-61-46; промышленносто отдела — 3-42-30; юрта боахама отдела — 3-42-28; письмой отделе бухгалтереи — 2-60-71.

НАШ АДРЕС: 364051 г. Грозный, ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора—3-44-96; зам. редактора — 3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни и культуры — 3-61-46; отдела промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства — 3-42-28; отдела писем и бухгалтерии — 2-60-71.

СФ05249. «Грозненский рабочий» издательства типографии, Революе проспект 7/84. Типография нзд-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции 7/84. Заказ 8722—6600.